ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษา เพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกรุงเทพฯ

ชื่อนักวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

พ.ศ. 2560

ประเภทของงานวิจัย

กฎหมายการศึกษา

คำสำคัญ

เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ การบริหารจัดการการศึกษา

ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ที่จะต้องมีทั้งการจัดการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต แต่จากสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ในพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาทั้งส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นการจัดการศึกษาที่ทำให้เกิดการพัมนาอย่างยั่งยืน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการศึกษาหารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ สำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ อันจะส่งผลให้เกิดการเสริมสร้างและการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของประชาชนในพื้นที่เขตพัมนาเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่ใกล้เคียงในด้านการแข่งขัน และเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา

2. เพื่อให้ได้รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3. เพื่อให้ได้ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ การศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในครั้งนี้ ครอบคลุมพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 10 เขต ประกอบด้วย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ครอบคลุมการศึกษาตลอดชีวิต ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย

3. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักปราชญ์ นักคิด ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา กฎหมาย และการกระจายอำนาจ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ จำนวน 10 เขต

4. ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการศึกษา 10 เดือน

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา/ที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในครั้งนี้ มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็น 12 หัวข้อ ได้แก่ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการจัดการศึกษาของประเทศไทย การศึกษาตลอดชีวิต สังคมแห่งการเรียนรู้ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา แนวคิดการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560 – 2579) แผนบูรณาการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เขตเศรษฐกิจพิเศษ การศึกษาของประเทศที่มีเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

2. สร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

3. กำหนดแนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และข้อเสนอการปรับปรุงกฎหมายการศึกษา

4. ร่างกฎหมายเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนากฎหมายการศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจะต้องกระจายอำนาจให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมดำเนินการจัดการศึกษาก็เพื่อให้การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษได้ ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 ที่กำหนดว่าการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนความมุ่งหมายและหลักการในการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้เรียนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนให้มีความสมบูรณ์อย่างรอบด้าน 2) ด้านสังคมมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อสร้างให้สังคมของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และ 3) ด้านสาระการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้มุ่งเน้นให้มีสาระการเรียนรู้และ

www.thaiedresearch.org

กระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นสำคัญ โดยมีแนวการจัดการศึกษาที่ยึดศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำหรับการกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษก็เพื่อให้การจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีคณะกรรมการบริหารศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจเป็นผู้ควบคุมดูแลการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และให้แต่ละเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีศูนย์บริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นองค์การมหาชน ที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล ก็เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความเป็นอิสระและปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง

กรณีให้ผู้ปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ มี 3 ประเภท ประกอบด้วย 1) เจ้าหน้าที่หรือลูกจ้าง 2) ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ และ 3) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นการชั่วคราว

การกำหนดให้ทุน รายได้ และทรัพย์สินเพื่อจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบด้วย 1) เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับถ่ายโอนมา กรณีรับถ่ายโอนสถานศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการ 2) เงินที่รัฐบาลจ่ายให้เป็นทุนประเดิม 3) เงินอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามความเหมาะสมเป็นรายปี 4) เงินอุดหนุนจากสถานประกอบการภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่น รวมทั้งจากต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ และเงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้ 5) ค่าธรรมเนียม ค่าบำรุง ค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือรายได้จากการดำเนินการ 6) ดอกผลของเงินหรือรายได้จากทรัพย์สินของศูนย์การบริหารการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและสถานศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และกำหนดให้รายได้ของศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และสถานศึกษาของเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่เป็นรายได้ที่ต้องนำส่งกระทรวงการคลังตามกฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง และกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1. การที่ “พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ...” จะถูกกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะได้นั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี ดังนั้น จึงควรจัดประชุมสัมนาเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ... ให้แก่คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้มีการสนับสนุนการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ...

2. หลังจากที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ... มีผลบังคับใช้แล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน ส่วนราชการ และสถานประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) ทั้งนี้ เพื่อให้พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ... ซึ่งเป็นนโยบายสาธารณะถูกนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

3. หลังจากที่พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) พ.ศ. ... ได้ถูกนำไปปฏิบัติแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรประเมินผลนโยบายว่ามีปัญหา อุปสรรคประการใด เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงให้การนำนโยบายการจัดตั้งศูนย์การบริหารจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (องค์การมหาชน) ไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

www.tdri.or.th research.org

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการ พัฒนาความพร้อมในการจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ

2. ควรทำการวิจัยเชิงทดลอง ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษา ในลักษณะโครงการนำร่องการบริหารจัดการศึกษาของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบองค์การมหาชน

www.thaiedresearch.org